

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА
МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 35

Заснований в 1996 році

Рівне – 2006

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

**ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ:
Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету.
Випуск 35. — Рівне: РДГУ, 2006. — 196 с.**

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем дидактики вищої освіти, історії педагогіки, теорії і методики виховання та розвитку учнівської молоді в закладах освіти.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, практичних працівників освіти, керівників загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Хом'як Іван Миколайович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний секретар) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Воробійов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Левківський Михайло Васильович – доктор педагогічних наук, професор (Житомирський державний педагогічний університет ім. Івана Франка);

Лисенко Неля Василівна – доктор педагогічних наук, професор (Прикарпатський державний педагогічний університет ім. В. Стефаника);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Малафійк Іван Васильович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Мітюров Борис Никифорович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павлютенков Євген Михайлович – доктор педагогічних наук, професор (Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти);

Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Пасічник Ігор Демидович – доктор психологічних наук, професор (Національний університет “Острозька Академія”);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Савчин Мирослав Васильович – доктор психологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. Івана Франка);

Терещук Григорій Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Тернопільський державний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет)/

Затверджено Вченою Радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол №4 від 24.11.2006 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додаток до постанови ВАК України від 11.10.2000 р. № 1 – 03/8).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 08 — 6.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2006

вищої освіти, спрямованих на формування гендерної компетенції.

2. Гендерні дослідження – соціологічні, психологічні, етнографічні відображають відмінності в ролях, поведінці, ментальних і емоційних характеристиках між чоловіками та жінками. В рамках такого підходу гендер розуміється як організована модель соціальних відносин між жінками та чоловіками, яка не тільки характеризує їх спілкування і взаємодію в сім'ї, а й визначає їхні відносини в основних інституціях суспільства.

3. Дослідження формування гендерної компетенції студентів в умовах вищої школи, коригування й розвитку їх гендерних якостей необхідно проводити на основі діагностики.

4. За результатами діагностики визначати гендерний тип особистості, виявляти негативні гендерні стереотипи та забезпечувати умови для їх корекції, сприяти рефлексії гендерних уявлень студентів, моделювати програму гендерної просвіти з урахуванням виявлених гендерних якостей особистості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Говорун Т.В., Кравець В.П. Гендерна психологія та педагогіка. - Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 56 с.
2. Кравець В.П. Гендерна педагогіка. – Тернопіль: Джура, 2003. – 416 с.
3. Юдіна С.П. Гендерний розвиток у суспільстві. – К.: ПЦ “Фоліант”, 2005. – 352 с.
4. Гендерний підхід в управлінні загальноосвітніми навчальними закладами: Навч. посібник / За заг. ред. В.В.Олійника, М.І.Даниленко. – К.: Логос, 2004. – 212 с.

Временко М. В., Грабовская Т. Формирование гендерной компетенции у студентов: когнитивный аспект.

Резюме. *Анализируются вопросы гендерного воспитания студенческой молодежи. Актуализируется необходимость разработки и внедрения гендерных курсов в учебные планы вузов. Предлагается методика диагностики развития когнитивного уровня.*

Ключевые слова: *гендер, гендерное воспитание, формирование гендерной компетенции, когнитивный уровень.*

Vremenko Maya V., Grabovska Tamara O. Students' Gender Competence Formation: Cognitive Level.

Summary. *Gender education problems of students are analyzed. The necessity to develop and introduce the Gender Courses into curricular of higher educational establishments is actualized. Some methodic concerning the development of cognitive level is introduced.*

Key words: *gender, gender education, gender competence development, cognitive level.*

Одержано редакцією 22.10.2006.

УДК: 37:93

С. Б. БРИЧОК

ІНТЕРАКТИВНА ЛЕКЦІЯ У ВИКЛАДАННІ КУРСУ “ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ”

Резюме. *Статтю присвячено аналізу особливостей інтерактивної лекції у викладанні курсу “Історія педагогіки” для студентів гуманітарних спеціальностей вищого навчального закладу.*

Ключові слова: *інтерактивні методи навчання, інтерактивна лекція, історія педагогіки, викладач, студент.*

Постановка проблеми. Інтеграційні процеси, що відбуваються в Україні на політичному, соціально-економічному, науковому та освітньому рівнях, входження її у єдиний європейський простір, безумовно, визначають відповідний розвиток системи вищої освіти. В цих умовах саме рівень та якість підготовки кадрів стають найважливішими чинниками та необхідною передумовою ефективного вирішення завдань поступального розвитку держави. Сьогодні Україні необхідний фахівець “нового типу” – професійно і соціально мобільний, який має глибокі професійні знання за фахом, здатний до творчості, самовдосконалення, готовий до роботи в ринкових умовах праці та до гострої конкуренції. Саме на це спрямована система заходів, яка здійснюється в галузі освіти України. Так, згідно із прийнятими законами “Про освіту”, “Про вищу освіту” ставляться завдання щодо створення умов для навчання і розвитку, які забезпечували б всебічний розвиток особистості студента, здатної до самоосвіти, самореалізації та саморозвитку [9; 10].

Очевидно, що підготовка конкурентоспроможних кадрів як на внутрішньому, так і на світовому ринках праці є першочерговим, пріоритетним напрямом розвитку вищої професійної освіти. Враховуючи вимоги галузевих освітніх стандартів, та зокрема, освітньо-кваліфікаційної характеристики, мета сучасної педагогічної освіти – підготовка висококваліфікованої, всебічно розвиненої особистості, здатної до активної соціальної адаптації у суспільстві, до передачі знань підростаючому поколінню, до самоосвіти, самовдосконалення та навчання протягом усього життя. Для реалізації вищезазначеної мети вже сьогодні у системі вищої педагогічної освіти відбуваються зміни, що в першу чергу мають торкнутися системи трансляції знань і формування практичних умінь та навичок.

Традиційні форми та методи підготовки фахівців не відповідають сучасним вимогам ринку праці і не в

зможі забезпечити випереджувальний характер педагогічної освіти. Тому впровадження інноваційних підходів відрізняється від традиційної освіти й навчання тим, що в його центрі стоять здібності особистості, а не функціональні компетенції, навчання спрямовується на знаходження творчих рішень і способів їх реалізації.

Інноваційна діяльність у навчальних закладах освіти, впровадження в навчально-виховний процес інноваційних технологій навчання, визначення форм і методів навчально-виховної діяльності, розробка та випробування нового дидактичного забезпечення потребують науково-методичного забезпечення, проведення науково-дослідної роботи з цих напрямів під час підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації педагогів.

Загальний аналіз досліджень з проблеми. Аналіз науково-педагогічної літератури з проблеми дослідження сучасних технологій навчання (О.Пехота, Г.Селевко, М.Кларин, М.Хайрулдинов та інші) свідчить, що серед різноманіття педагогічних (освітніх) технологій мало хто з науковців окремо визначає інтерактивні технології [2; 11; 14]. Як правило, дослідники розглядають їх у контексті особистісно орієнтованих технологій. Разом з тим, ознаки інтерактивного навчання помітні в інших описаних у науковій літературі технологіях (імітаційній (ігровій), груповій, діалоговій, технології колективної розумової діяльності). Існує навіть думка, що сама назва “інтерактивне навчання” є некоректною, оскільки навчання саме по собі в більшій чи меншій мірі є активним процесом. Однак інтерактивне навчання, як і інші технології, відрізняється стійкістю, системністю, здатністю відтворюватися, ефективністю і стабільністю кінцевих результатів. У зв'язку з цим виявляється доцільним дослідження проблеми інтерактивної організації навчального процесу. Інтерактивне навчання як специфічну освітню технологію у загальнодидактичному аспекті ґрунтовно досліджено О.Пометун та Л.Пироженок [7; 8]. На жаль, у методиці викладання традиційного курсу “Історія педагогіки” висвітлено переважно традиційний досвід. Останні видання чинних програм та підручників з “Історії педагогіки” [4; 5], в контексті підготовки педагогів до роботи у школах нового типу не приділяють уваги інтерактивним технологіям. Очевидно, така ситуація викликана тим, що теоретичні й методичні засади сучасних освітніх технологій знаходяться ще на стадії розробки, осмислення, первинної практичної апробації.

Головна мета цієї статті полягає у розкритті специфіки інтерактивного навчання у вищій школі, висвітленні особливостей впровадження, зокрема, інтерактивної лекції на заняттях з “Історії педагогіки”.

Освітній процес не може розглядатись просто як передача знань від викладача до студента, а обов'язково має бути явищем ресоціалізації, яка проходить в результаті обміну досвідом не лише між викладачем і студентом, але й всередині студентської групи. Саме тому курси педагогіки, історії педагогіки мають великі можливості для застосування інтерактивних методів навчання. Історія педагогіки давно включена у зміст педагогічної освіти. Вона гуманістична за своєю сутністю, спрямована на людину. У цьому аспекті відчуття і розуміння педагогічної теорії і освітньо-виховної практики в історичній динаміці – суттєвий компонент професійного і морального удосконалення учителя. Адже в історії розвитку педагогічної думки досить багато теорій і течій, які можна імітувати, застосовуючи різні змістові позиції учасників. Неоднозначність рішень, наявність елементу невизначеності забезпечують проблемний характер занять та особистісний прояв кожного учасника.

Оціночне ставлення майбутнього вчителя до спадщини видатних педагогів минулого є одним з факторів, які впливають на успішність його діяльності. Історія педагогіки служить необхідним теоретичним забезпеченням наукового розв'язку педагогічних проблем, тому що її висновки спрямовані в теперішнє і майбутнє.

Проникнення в краї традиції світового і вітчизняного досвіду розвиває педагогічне мислення, дозволяє вчителю знайти власний, індивідуальний стиль в роботі з учнями. Можна стверджувати, що історико-педагогічні знання орієнтують в різноманітності варіантів загальнопедагогічних підходів.

Історичне усвідомлення дає педагогу і ретроспективу педагогічних засобів, і перспективу їх творчого оновлення в усвідомлено проєктованій виховній діяльності.

Історико-педагогічна освіченість дозволяє вчителю орієнтуватись в складних панорамах сучасних підходів до педагогічного процесу, збагачує палітру наявних в його розпорядженні засобів, стимулює свободу педагогічної творчості. Можливості історії педагогіки особливо великі, адже вона вивчає розвиток педагогічної теорії і практики виховання, їх зв'язок і залежність від умов матеріального життя суспільства, від тої суспільно-політичної ситуації, в якій вони розвиваються. Засвоєння спадщини минулого підвищує науковий кругозір, сприяє розвитку педагогічних здібностей, допомагає творчо використовувати накопичені знання педагогічної практики в сучасному суспільстві. Тому найбільшого значення набуває розробка і залучення у навчальний процес нових інноваційних педагогічних технологій, які ґрунтуються на принципах створення комфортних умов навчання, свободи творчості, використанні науки і техніки.

Поняття “інтерактив” прийшло до нас з англійського від слова “interact”, де “inter” – взаємний і “act” – діяти. Таким чином, “інтерактивний” означає “здатний до взаємодії (діалогу)” з чим-небудь (наприклад, комп'ютером) або ким-небудь (людиною) [8, 8].

Саме тому вважаємо доцільним використання інтерактивного навчання при викладанні історико-педагогічних дисциплін. Адже в його основі лежить принцип безпосередньої участі, який зобов'язує викладача зробити кожного студента учасником навчально-виховного процесу, який шукає шляхи і способи вирішення проблем. Інтерактивні методи навчання дозволяють формувати знання, уміння й навички шляхом залучення слухачів в активну навчально-пізнавальну діяльність. Участь в наукових експериментах - це також активна

підготовка майбутнього вченого.

Інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну, передбачувану мету – створити комфортні умови навчання, за яких кожен, хто навчається, відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність. До групи інтерактивних методів навчання дослідники проблеми включають такі методи: інтерактивна лекція, евристична бесіда, дискусія, диспут, конкурс, олімпіада, аналіз виробничої ситуації, аналіз критичної ситуації, розв’язування конфлікту, метод клініки, метод лабіринту, розігрування ролей, драматизація, дидактична, ділова і рольова гра та інші [2; 7; 14].

Вибір будь-якого з методів активного навчання залежить від конкретних завдань навчання, специфіки навчального процесу, підготовки викладача і студентів. Специфіка навчання за допомогою методів інтерактивного навчання полягає в тому, що мислення і поведінка студентів примусово активізується, спілкування студентів з викладачем і один з одним відбувається на високому рівні мотивації, емоційності і творчості, формування в студентів педагогічних умінь відбувається в обмежені строки. Такі методи підтримують у студентів творче напруження, діловий азарт, позитивне збудження, емоційність, зацікавленість. Таке навчання нікого не залишає байдужим, значно підвищується культура спілкування, поглиблюється потяг до взаємодії з людьми в різних ситуаціях, інтенсивно формуються організаційні навички.

Проблемному викладу матеріалу сприяє використання інтерактивних лекцій, серед яких ми виділили такі види: лекція-дискусія, лекція з використанням елементів мозкової атаки (особливо на етапі формування нових понять), лекція з програванням конкретних педагогічних ситуацій, лекція з використанням ТЗН для зворотнього зв’язку, лекція-провокація, лекція із запланованими помилками, лекція-візуалізація, лекція “удвох” та ін.

Якщо спробувати дати визначення поняття “інтерактивна лекція”, то це така організація навчального процесу, за якої неможлива неучасть того, хто навчається в колективному, взаємодоповнюючому, заснованому на взаємодії всіх його учасників процесі навчального пізнання.

Інтерактивна лекція, на відміну від традиційної лекції, яка характеризується тривалим монологічним викладом матеріалу лектором і певною пасивною позицією студентів, передбачає активну участь студентів.

Для інтерактивних лекцій з “Історії педагогіки” нами використовуються ілюстрації, графіки, малюнки, слайди, роздатковий матеріал та технічні засоби. Вони сприяють кращому сприйняттю й запам’ятовуванню інформації. Також кожному студенту перед початком курсу видається коротке резюме лекції та інші матеріали (наприклад, друковані матеріали (опорні конспекти, схеми, таблиці) [1; 3; 6]), щоб студенти не відволікалися на ведення конспекту. Очікується, що студенти регулярно опрацьовуватимуть рекомендовану літературу. Інтеграція навчального матеріалу і розвиток незалежного критичного мислення підкріплюється в процесі аудиторних дискусій, роботи в групах в аудиторії і поза її межами, а також під час виконання індивідуальних та групових завдань.

Студенти залучаються до процесу навчання й обміркування інформації, яка надається, за допомогою вчасного поставлених питань. Інтерактивна лекція незамінна при передачі великого об’єму інформації в структурованій формі, вона дозволяє повідомити нові знання, виділити головні моменти теми, познайомити з методичними рекомендаціями до самостійного вивчення матеріалу тощо. Презентація лекційного матеріалу, обговорення у групі поєднуються в межах одного аудиторного заняття у процесі застосування інтерактивних, спрямованих на студента, методів викладання. Викладач виступає в ролі більш досвідченого організатора процесу навчання, консультанта, виділяє ліміт часу. Студенти є активними суб’єктами навчального процесу, вони самостійно шукають нові знання, залучають допоміжні джерела інформації, проводять їх аналіз, обмінюються інформацією, спільно вирішують проблеми, оцінюють дії колег та свою власну поведінку, заглиблюються в реальну атмосферу ділової співпраці з вирішення проблем, що є оптимальною для вироблення навичок та якостей майбутнього педагога. Між студентами виникають суб’єкт-суб’єктні відносини і студент для викладача стає колегою, який має власне мислення.

Проаналізувавши аналіз питання в психолого-педагогічній літературі, власний досвід, ми дійшли висновку, що існують основні загальні правила, які необхідно враховувати при організації навчального процесу з використанням інтерактивних лекцій. Насамперед викладачеві необхідно перекопатися в тому, що студенти розуміють сенс, правила групової роботи, приймають їх і готові працювати в групі. Необхідно також пам’ятати, що важливу роль відіграють цілі та завдання використання інтерактивної лекції. Тому викладач повинен чітко знати з якою метою він використовує цей метод, крок за кроком уявляти собі основні етапи його реалізації і прогнозувати результати.

У роботу повинні бути залучені в тій чи іншій мірі всі учасники. Необхідно потурбуватися про психологічну підготовку студентів. Мова йде про те, що не всі, хто прийшли на заняття, психологічно готові до безпосереднього залучення в таку форму роботи. Виною тому є скучність, традиційність поведінки тощо. У зв’язку з цим корисні розминки, постійні заохочення студентів за активну участь у роботі, надання можливостей для самореалізації студента.

Найбільш цікавими серед інтерактивних лекцій, які ми застосовуємо в процесі вивчення історії педагогіки, є, на думку студентів, “Суперечки сучасників”, “Діалог з сучасністю”, “Суди” – над школою 20-х років, школою 50-х років, сучасною школою, пошуками нових шляхів оновлення школи.

Досить цікаво проходить лекція, коли в хід її ввести “катастрофу” – незаплановану, несподівану, невідому для студентів обставину з важливими матеріалами, фактами, іншими елементами випадковості, що

знімає вигляд “розіграного по нотах” спектаклю, заставляє швидко зорієнтуватися, підключити свої знання та вміння з інших галузей знань, часто змушує студентів висловлювати те, що вони не змогли б розповісти в інших умовах, “розкріпає” свідомість. Цьому сприяє емоційно-запальна атмосфера інтерактивної лекції. Ясно, що “катастрофи” плануються, продумуються, аналізуються, підбираються викладачами завчасно.

Методичне забезпечення лекції сприяє чіткому її проведенню, активізує пізнавальну діяльність студентів, формує необхідні для педагога професійні якості.

Під час проведення інтерактивної лекції для більшої включеності студентів у процес навчання, для активізації опорних знань використовуємо на початку чи в кінці лекції педагогічні диктанти, педагогічні суперечки, ігровий матеріал: чайнворди, кросворди, філворди, головоломки, вікторини, ігри, тести, “подорожі” у різні країни і століття, де треба вірно відтворити дух часу і розуміння проблем, концепцій, напрямків.

Наш досвід переконує, що така організація лекцій з педагогічних дисциплін, зокрема “Історії педагогіки”, сприяє кращому формуванню педагогічної і зокрема технологічної компетентності студентів педвузів, дозволяє переосмислювати цінності, долати консерватизм і стереотипи педагогічного мислення.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Таким чином, ми дійшли висновку, що серед інноваційних технологій важливе місце посідають інтерактивні технології навчання, зокрема, інтерактивні лекції, що мають особистісну та фахову зорієнтованість, тому що спрямовані на розвиток особистості та її професійного становлення, оскільки інтереси і потреби особистості завжди пов’язані з її самореалізацією у професійній діяльності та життєтворчості.

Отже, інноваційність і актуальність інтерактивних методів навчання для вищої освіти обумовлена декількома аспектами: рівноправні партнерські стосунки між викладачем і студентом; співпраця студентів, що ґрунтується на принципах педагогіки співробітництва; орієнтація навчання на результат і набуття студентами життєвих компетенцій.

Перспективи подальших розвідок із представленого напрямку вбачаємо в дослідженні особливостей застосування інтерактивних технологій під час вивчення інших предметів гуманітарного циклу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бричок Б.П., Бричок С.Б. Історія педагогіки в схемах, таблицях. – Рівне: РДГУ, 2006. – 53 с.
2. Кларин М.В. Інтерактивное обучение – инструмент освоения нового опыта // Педагогика. – 2000. – № 7. – С. 12–18.
3. Коджаспирова Г.М. История образования и педагогической мысли: Таблицы, схемы, опорные конспекты: Учебное пособие для студ. высш. учебн. заведений. – М.: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2003. – 224 с.
4. Левківський М.В. Історія педагогіки. -К.: Центр навчальної літератури, 2003. -360с.
5. Медвідь Л.А. Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні: Нав. посіб. – К.: Вікар, 2003. – 335 с.
6. Омельчук В.В. Історія педагогіки: в особах, датах, творах, педагогічних ідеях: Навчально-інформаційний посібник. – Рівне: РДГУ, 2005. – 59 с.
7. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. – К.: А.П.Н., 2002 – 135 с.
8. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. пос. – К.: Вид-во А.С.К., 2003. – 192 с.
9. Про вищу освіту: Закон України / Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки. К. – 2002. Червень.
10. Про освіту: Закон України // Освіта. – 1991. – 25 червня.
11. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии. – М.: Народное образование, 1998. – 360 с.
12. Сисоєва С.О. Педагогічні технології: проблеми, пошуки, перспективи впровадження // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2002. – № 6. – С. 15–26.
13. Сірополко Степан. Історія освіти в Україні. – Київ: Наук.думка, 2001. – 912 с.
14. Хутинаева С.З. О принципах реализации инновационных технологий в системе современного высшего профессионального образования // Инновации в образовании. – 2003. – № 4. – С. 38–42.

Бричок С.Б. Інтерактивна лекція в преподаванні курсу “Історія педагогіки”.

Резюме. Стаття посвячена аналізу особливостей інтерактивної лекції в преподаванні курсу “Історія педагогіки” студентам гуманітарних спеціальностей вищого учебного заведення.

Ключевые слова: интреактивные методы обучения, интерактивная лекция, история педагогика, преподаватель, студент

Brychok S.B. Interactive lecture in teaching “History of Pedagogics” course.

Summary. This article is about the analyses of the peculiarities of the interactive lecture in teaching “History of Pedagogics” course for the students of humanitarian specialities of a high school.

Key words: interactive methods of teaching, interactive lecture, history of pedagogics, teacher, student.

Одержано редакцією 10.10.2006.

УДК: 371.13

О. В. БОРОВЕЦЬ

ПРОБЛЕМНЕ НАВЧАННЯ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА

ЗМІСТ

Постоловський Р.М. Передмова	3
Частина I. Інноваційні технології реалізації навчального процесу у вищих навчальних закладах	4
<i>Артемчук Г.І., Спіцин Є.С.</i> Деякі проблеми реалізації кредитно-модульної системи організації навчального процесу в університеті.....	4
<i>Берека В.Є.</i> Педагогічна практика – невід’ємна складова підготовки майбутнього керівника освітнього закладу.	7
<i>Бричок Б.П.</i> . Модернізація освітнього процесу на основі концентрованого підходу.....	15
<i>Вихрущ В.О., Решетуха Л.Г.</i> До проблеми контрольно-оцінної діяльності у педагогічному вищому навчальному закладі	18
<i>Ємельянова Д.В.</i> До питання організації самостійної роботи студентів в умовах кредитно-модульного навчання.....	20
<i>Янциур М. С.</i> Підготовка майбутніх вчителів до професійної орієнтації учнів у кредитно-модульній системі організації навчального процесу.....	23
<i>Мамчич О.Б.</i> Педагогічна інноватика використання модульної системи у вищій школі.....	29
<i>Петриненко Л.О.</i> Диференціація підготовки майбутніх вчителів-початківців до інноваційної діяльності	33
<i>Шевців З.М.</i> Соціально-педагогічна діяльність як навчальний предмет.....	35
<i>Яцук І.П.</i> Особливості особистісно-орієнтованої професійної підготовки майбутнього вчителя.....	38
<i>Машкіна Л.А.</i> Методологічні засади впровадження інноваційних технологій у вищих навчальних закладах.....	42
<i>Баркасі В.В.</i> Використання можливостей новітніх інформаційних технологій навчання для підвищення рівня інформаційної культури майбутніх вчителів іноземних мов	47
<i>Варич О. С., Сингаївський Д. В.</i> .Розвиток технічного мислення майбутніх вчителів трудового навчання з використанням новітніх інформаційних технологій	51
<i>Кочубей А.В.</i> Формування трудової культури майбутніх інженерів у вищому навчальному закладі засобами народознавства.....	55
<i>Бойчук Ю.Д., Марциновський В.П., Зуб. О.В., Калініна О.В.</i> Сучасні педагогічні технології при викладанні курсу „Основи екології” у вищому педагогічному навчальному закладі	59
<i>Джаман Т.В.</i> Рефлексія професійного становлення соціальних педагогів як інноваційна технологія реалізації навчального процесу.....	65
<i>Комар Т.В.</i> Деякі проблеми професійного становлення студентів гуманітарно-педагогічного факультету	67
<i>Криловець М.Г.</i> Інноваційні технології фахової підготовки майбутніх учителів географії.....	70
<i>Тепла О.Н.</i> Формування від повідальності у процесі фахової підготовки студентів аграрних вищих навчальних закладів	72
<i>Ніконенко І.С.</i> До питання компетентнісного підходу до навчання у вищій школі	74
<i>Перець О.М.</i> Сутність професійної компетентності майбутнього вчителя початкових класів.....	80
<i>Павленко О.В.</i> Шляхи фасилітації процесу інтеракції в системі „Здорова дитина – дитина з особливими потребами”.....	83
<i>Сілков В.В., Сілкова Е.О.</i> До питання про структуру та функції методико-математичної підготовки вчителів початкових класів в умовах кредитно модульної системи організації навчального процесу	85
<i>Суржук Т.Б.</i> Пошук ефективних способів керівництва навчальним процесом індивідуально-диференційованого спрямування.....	88
<i>Яременко О.О.</i> Технології проблемного навчання на уроках іноземної мови для студентів педагогічних вузів	92
<i>Временко М.В., Грабовська Т.О.</i> Формування гендерної компетенції студентів: когнітивний аспект.	95
<i>Бричок С.Б.</i> Інтерактивна лекція у викладанні курсу „Історія педагогіки”	99

<i>Боровець О.В.</i> Проблемне навчання як технологія професійної підготовки педагога	103
<i>Ващик Т.І.</i> Функціонування навчально-наукового педагогічного комплексу.....	105
<i>Голік Л.О.</i> Концептуальні засади полікультурного виховання.....	107
<i>Гуцал Л.А.</i> Формування творчої особистості майбутнього педагога в процесі професійної підготовки.....	110
<i>Філіпп'єва О.А.</i> Стан підготовки майбутніх учителів початкових класів до валеологічного виховання учнів.....	113
Частина II. Педагогічні та освітні технології у традиційному та інноваційному вимірах.....	
<i>Грицай Н.Б.</i> Система підготовки студентів вищих навчальних закладів до проведення про проведення позакласної роботи з біології в загальноосвітній школі.....	118
<i>Березовський П.П.</i> Тести: Панацея чи опіум? (до проблеми переваг і недоліків тестового оцінювання)	123
<i>Берестецька Н.В.</i> Формування мотивації у курсантів-прикордонників як шлях підвищення їхньої навчально-професійної підготовки у військових вищих навчальних закладів.....	126
<i>Давнюк С.А.</i> Активізація професійної лінгвістичної компетенції студентів на матеріалі синтаксису.....	131
<i>Загайкевич Л.В.</i> Застосування знань фундаментальних наук при вивченні образотворчого мистецтва у вищих педагогічних закладах.....	133
<i>Захарчук З.А.</i> До питання про способи керівництва навчальним процесом оволодіння виразним читанням.....	137
<i>Зиль І.П.</i> Психолого-педагогічні аспекти формування екологічної свідомості учнів основної школи.....	141
<i>Лелюх Ю.В.</i> Готовність майбутніх вчителів до формування мовленнєвої компетенції учнів на уроках читання.....	144
<i>Матіяш В.В., Ковальчук Л.І.</i> Технологічні засади вивчення курсу „Загальні основи педагогіки” в умовах кредитно-модульної системи.....	148
<i>Мороз Л.В., Дохненко Н.Р., Самолюк І.В.</i> Формування навичок читання на початковому етапі навчання іноземній мові у вищому навчальному закладі.....	150
<i>Петренко О.Б.</i> Технологія викладання гендерних курсів у вищій школі.....	153
<i>Літвінчук С.Б.</i> Самостійна робота студентів як засіб активізації навчання у вищій школі.....	157
<i>Припула Л.П.</i> Розвиток аграрної освіти в Україні: історичний аспект.....	161
<i>Павелків К.М.</i> Психологічні особливості засвоєння лексичного матеріалу іноземною мовою студентами немовних факультетів вищих навчальних закладів.....	164
<i>Сіранчук Н.М.</i> Формування готовності майбутнього вчителя до проведення фасилітованої дискусії як методу розвитку образного мовлення молодших школярів.....	168
<i>Шевченко С.М., Барковський В.В.</i> Формування навчально-пізнавальної компетенції студентів через розв'язання прикладних задач вищої математики.....	171
<i>Шелюк В.О., Василюк В.М.</i> Гуманізація системи фізичного виховання студентської молоді.....	174
<i>Шоробура І.М.</i> Проектування технологій на уроках географії	176
<i>Шпортун О.М.</i> Народнописенна творчість у формуванні професійної майстерності майбутнього вчителя музики.....	179
<i>Яковичина Т.В.</i> Проблема взаємодії у навчальних закладах Волині (друга пол.ХІХ – поч. ХХ)	185
<i>Яшник С.В.</i> Використання гендерного підходу при вивченні курсу „Психологія управління” у вищих навчальних закладах.....	189
<i>Відомості про авторів</i>	192

Наукове видання

ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 35

Заснований у 1996 р.

Відповідальний за підготовку збірника до видання Янцур М.С.
Технічний редактор Кравчук В.Ю.
Комп'ютерна верстка Варич О.С., Хильчук Т.К.

Здано до набору 15.11.2006 р. Підписано до друку 24.11.2006 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 29,92. Обл. вид. арк. 30,35. Замовлення № 16/1. Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет, кафедра професійної педагогіки і
трудової підготовки (к. 98, тел. 22-11-18)

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

О – 59 **Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 35. — Рівне: РДГУ, 2006. — 196 с.**

ISBN 966 — 7281 — 08 — 6.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем дидактики вищої освіти, історії педагогіки, теорії і методики виховання та розвитку учнівської молоді в закладах освіти.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, практичних працівників освіти, керівників загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

ББК 74.20